

Asia: VN/20373/2025

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi yhteistoiminta-asiamiehestä annetun lain kumoamiseksi ja siihen liittyväksi lainsäädännöksi

Yleiset kommentit esityksestä

Tässä voitte antaa esitysluonnokseen liittyvät yleiset huomiot

Kuljetusliitot KL ry:n jäsenliittoa ovat Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry, Posti- ja logistiikka-alan unioni PAU ry, Rautatiealan unioni RAU ry ja Suomen Merimies-Unioni SMU ry.

Kuljetusliitot vastustavat yhteistoiminta-asiamiehen viran lakkauttamista. Kuljetusliitot myös yhtyvät palkansaajakeskusjärjestöjen SAK:n, STTK:n ja Akavan yhteiseen lausuntoon. Yhteistoiminta-asiamiehen tehtäviä ei tule siirtää työsuojeluviranomaiselle eikä Patentti- ja rekisterihallitukselle. Viran lakkauttaminen tarkoittaisi käytännössä yhteistoiminta-asiamiehen tehtävistä luopumista, sillä esitetyt korvaavat toimet eivät ole riittäviä. Esimerkiksi työsuojeluviranomaisen resurssit eivät ole riittävät nykyistenkään tehtävien hoitoon eikä lisätyönä tulevalle yhteistoimintalain valvomiselle olla esittämässä riittäviä resursseja.

Yhteistoiminta-asiamiehen tehtävät sisältävät neuvontaa, ennakoivaa valvontaa sekä jälkivalvontaa. Tehtävän painopiste on ollut ennakkollisessa matalan kynnyksen valvonnassa. Yhteistoiminta-asiamies esimerkiksi opastaa sekä työnantajia yhteistoimintalain oikeaoppisessa soveltamisessa muutosneuvotteluiden aikana että työntekijöitä näiden oikeuksissa. Erimielisyyksissä yhteistoiminta-asiamies on viranomaisena voinut antaa puolueettoman tulkintansa lain soveltamisesta ja näin ehkäistä lainvastaista toimintaa sekä riitelyä työpaikoilla. Etenkin käytännöllinen ohjeistus muutosneuvotteluiden läpiviemiseen työpaikoilla on äärimmäisen tärkeä neuvonnan muoto nykypäivän työmarkkinoilla, joissa työnantajien työoikeudellinen osaaminen vaihtelee. Viran lakkauttaminen siirtäisi valvonnan painopisteen jälkikäteiseen valvontaan, mikä heikentäisi yhteistoiminnan laatua ja etenkin työntekijöiden oikeuksien toteutumista. Lakkauttaminen johtaisi myös yt-lakiin liittyvien riitojen lisääntymiseen ja kasvattaisi painetta tuomioistuimissa.

Orpo-Purran hallitus on jo nyt horjuttanut työmarkkinoita sekä heikentänyt työntekijöiden asemaa monin lakimuutoksilla ja leikkauksilla. Myös yhteistoimintalaki on vesitetty kaventamalla sen soveltamisalaa ja lyhentämällä neuvotteluajankoja. Työpaikoilla on jo nyt nähtävissä yhteistoiminnan heikentymistä, kun neuvotteluajat on puolitettu ja neuvottelujen sisällön sijaan keskitytään neuvottelujen päättämiseen lain vähimmäisajassa. Työntekijöiden eriarvoisuus työmarkkinoilla on kasvanut, kun yhteistoiminnan laatu on yhä vahvemmin sidottu työnantajan kokoon. Riippumattoman ja ennakoivan neuvonnan lakkauttaminen osuu erityisesti pienempiin työpaikkoihin, joissa työlainsäädännön osaaminen on jo valmiiksi usein heikompaa ja tarve viranomaisavulle lain noudattamisessa on suurin. Yhteistoiminta-asiamiehen olemassaolo on sekä työntekijöiden että työnantajien etu.

Kuljetusliitot jakavat palkansaajakeskusjärjestöjen kritiikin koskien yhteistoiminta-asiamiehen viran lakkauttamisesta haettavia säästöjä. Arvioitu 80 000-150 000 euron vuosisäästö on niin pieni, että pienikin heitto siirtymävaiheen kulujen arvioinnissa syö potentiaalisen säästön. Lisäksi kun otetaan huomioon viran lakkauttamisesta aiheutuvat lisääntyneet riidat tuomioistuimissa, tullaan aiheuttaneeksi kustannuspainetta oikeuslaitokselle eikä valtion kuluihin todellisuudessa synny säästöä.

1. Laki yhteistoiminta-asiamiehestä annetun lain kumoamisesta

1 §

-

2 §

-

2. Laki yhteistoimintalain muuttamisesta

29 § Henkilöstön hallintoedustus

-

43 § Valvonta

-

46 § Rangaistussäännökset

-

3. Laki yhteistoiminnasta suomalaisissa ja yhteisön laajuisissa yritysryhmissä annetun lain 48 §:n muuttamisesta

48 § Valvonta

-

4. Laki henkilöstöedustuksesta eurooppayhtiössä ja eurooppaosuuskunnassa sekä työnantajavelvoitteista ja henkilöstöedustuksesta rajat ylittävissä yritysjärjestelyissä annetun lain 37 §:n muuttamisesta

37 § Valvonta

-

5. Laki henkilöstörahasolain muuttamisesta

13 § Rekisteröinti-ilmoitus

-

14 § Rekisteröinti

-

32 § Ilmoitus henkilöstörahasolain määräytymisperusteista ja niiden muutoksista

-

38 § Palkkio-osuuden siirtäminen henkilöstörahasolain

-

56 § Purkamisperusteet

-

57 § Selvityksen toimittajat ja selvitysmenettely

-

58 § Varojen jako

-

63 § Valvonta

-

63 a § Toimivaltuudet henkilöstörahasolain valvonnassa

-

65 § Valvontamaksu

-

6. Laki Patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

3 §

-

7. Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain muuttamisesta

13 § Toimintaohjeen ja kehotuksen antaminen

-

17 § Asian käsittely

-

8. Laki henkilöstörahaston valvontamaksusta

1 § Tarkoitus ja soveltamisala

-

2 § Henkilöstörahaston valvontamaksu

-

3 § Toimivaltainen viranomainen

-

4 § Valvontamaksun suorittaminen

-

5 § Oikaisu maksuvelvollisen hyväksi

-

6 § Oikaisu maksunsaajan hyväksi

-

7 § Muutoksenhaku

-

8 § Valvontamaksun perintä

-

9 § Tietojenantovelvollisuus

-

10 § Valvontamaksun enimmäismäärän tarkastaminen

-

Viljakainen Sanna
Kuljetusliitot KL ry